

Judges Fear Not

R. Mois Navon

Beit HaKenneset HaSefaradi BeRimon – Devarim / Shabbat Hazon 5781

ישעיהו פרק א פסוק כו - כח, כו-כח

(כו) וְאֶשְׁיֵבָה שְׁפֹטֶיךָ כְּבָרָאשְׁנָה וְיִעְצִיךָ כְּבִתְחִלָּה אַחֲרַי כֹּן יִקְרָא לְךָ עִיר הַצֶּדֶק קִרְיָה נְאֻמָּה : (כז)
צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפְדָּה וְשָׁבִיָּה בְּצִדְקָה :

So ends the tochacha of Yishayahu in this week's haftara. They are words of comfort, but they are words of rebuke because they mean that God will have to bring good judges back to Israel, that we are not running a just society.

Interestingly, in this weeks parsha we read of the characteristics of good judges:

לא תפירו פנים במשפט פקטון כגדל תשמעון] לא תגורו מפני איש ...

Rashi explains – lo taguru = do not fear.

And that brings us to an interesting halachic question connected with a verse in our parsha. The HH was asked the following question:

חשוקי חמד מסכת יבמות דף טו עמוד ב

ירוצו גלגלתי

דיין המפחד לומר שהחתן "ממזר" פן יהרגוהו

שאלה: חתן בא להירשם בלשכת הרבנות כדי להתחתן, ונתגלה ספק על כשרותו לשאת בת ישראל, הרב העביר את השאלה לבית הדין, ולאחר דיון ועיון, נתגלה ונתברר שהחתן ממזר, המשפחה שלו אמרה על הדיין שאם יפסוק שהוא ממזר יהרגוהו, האם מותר לדיין להימנע מלפסוק זאת, כיון שחושש לחייו?

The HH brings the verse in our parsha to start the discussion.

תשובה: נאמר בספרי (פרשת דברים פיסקא יז): [לא תפירו פנים במשפט פקטון כגדל תשמעון] לא תגורו מפני איש [כי המשפט לאלהים הוא],

On this the Sifri teaches that if a judge says. "I am afraid of the defendant, lest he kill my son, or burn my crops, or uproot my plantings" to this the verse teaches "do not be afraid in the face of man for the judgment is God's.

שמה תאמר מתיירא אני מפלוני שמה יהרוג את בני או שמה ידליק את גדישי או שמה יקצץ את נטיעותי, תלמוד לומר לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלוקים הוא...

The Rambam brings this as halacha explaining that only if you have not yet heard the case, or you are not sure of the psak din can you abstain – but if you have heard the case and it is clear what the psak din is, you cannot absent yourself merely because you fear from the defendant.

וכן פסק הרמב"ם (פכ"ב מסנהדרין ה"א): "שנים שבאו לפניך לדין אחד רך ואחד קשה, עד שלא תשמע את דבריהם או משתשמע את דבריהם ואי אתה יודע להיכן הדין נוטה אתה רשאי לומר להם איני נזקק לכם שמה יתחייב הקשה ונמצא רודף אחר הדיין, אבל משתשמע את דבריהם ותדע להיכן הדין נוטה אי אתה רשאי לומר איני נזקק לכם, שנאמר לא תגורו מפני איש שלא תאמר איש פלוני רשע הוא שמה יהרוג את בני שמה ידליק את גדישי שמה יקצץ נטיעותי, ואם היה ממונה לרבים חייב להזקק להם."

So the din is clear.

ולפי זה משמע שאפילו אם יש חשש אמיתי שהוא ינוק, אסור לו להימנע מלומר את האמת.
However there is another Gemara (Yev. 15b) which makes this conclusion difficult. R. Yehoshua was asked for a psak din on a difficult issue that could possibly declare a person a mamzer. R. Yehoshua declined to posek saying why should I put my head in between the mahloket of B”H/B”Sh and they crush my skull – Rashi says R. Yehoshua was afraid of the people that would be made mamzrim and kill him!

ולכאורה יש להקשות מהנאמר ביבמות דף טו ע”ב שאלו את ר’ יהושע צרת הבת מהו, אמר להם מפני מה אתם מכניסים ראשי בין שני הרים גדולים בין שתי מחלוקות גדולות בין ב”ש ובין ב”ה, מתיירא אני שמא ירוצו גולגולתי, ופרש”י דמשוי להו ממזרים וקטלי ליה. וצ”ע איך היה מותר לר”י להימנע מלפסוק, הרי התורה אמרה לא תגורו מפני איש:

But how could R. Yehoshua go against the Sifri/Rambam we just read? The answer is that R. Yehoshua was not asked to lifsok a din on a recognized ruling – he was going to have to decide a new rule that was under dispute. So this is like not knowing the din and thus he could abstain.

אך נראה דמסוגייתנו לא קשה, מפני שדוקא אם יש הלכה ברורה, יש איסור על הדיין להמנע מלפסוק, משא”כ בענייננו שלא נפסקה הלכה כב”ה או כב”ש, ולכן היה מותר לרבי יהושע שלא לומר את דעתו, כי היה מותר לכל אחד לנהוג במנהגו עד שלא נפסק הלכה לכלל ישראל, אבל לאחר שנפסקה ההלכה לכלל ישראל, אולי חייב הדיין לומר את הפסק אפילו אם נכנס לסכנה.

Gem Kid. 71a talks about the personal status of people in chu”l v EY v Bavel. (“Isa”=Dough, euphemism for personal status). There was here also a discussion of declaring people mamzaerim and the judges were afraid that powerful families may kill them so they absented themselves from judging.

והנה נאמר בקידושין (דף עא ע”א): בימי רבי פנחס בקשו לעשות בבל עיסה לארץ ישראל, אמר להם לעבדיו: כשאני אומר שני דברים בבית המדרש, טלוני בעריסה ורוצו. כי עייל... אמר להו כל ארצות עיסה לארץ ישראל, וארץ ישראל עיסה לבל, נטלוהו בעריסה ורצו, רצו אחריי ולא הגיעוהו. ישבו ובדקו, עד שהגיעו לסכנה ופירשו. ופרש”י: ישבו ובדקו במשפחות אי”י לברר את דבריו, וכיון שהגיעו לסכנה לפסול משפחות אנשי זרוע שיהרגום, פירשו. וצ”ב מדוע לא חששו לאיסור של ילא תגורו’.

And based on this Gem, the Rama is posek that if a judge is afraid, he can refrain from judging. So again, why go against Sifri on LO TAGURU?

אכן יעוין ברמ”א (חו”מ סימן יב ס”א) שפסק את דינו של המהרי”ו (סימן קנז) שנוהגין עכשיו שלא למחות בעוברי עבירה, משום שיש סכנה בדבר, שלא ימסרנו לאנסין, ומקור דינו הוא מהגמרא בקידושין (הני”ל), יעוין במהרי”ו ובביאור הגר”א, אלא שצ”ע איך מותר להימנע מחשש סכנה, הרי מבואר בספרי הני”ל שאף במקום סכנה אסור להימנע.

- (1) There is room to understand the Sifri as saying you must not be afraid when there is CONCERN for Danger, but not if there is CLEAR AND PRESENT DANGER. This reading finds support in the Shaarei Teshuva who says it is like SHLUCHEI MITZVAH AINAN NIZOKIN – that is ONLY if there is no clear and present danger.

והנה את דברי הספרי היה מקום לפרש שמדובר רק כשיש חשש סכנה ולא כשיש סכנה ברורה, ויש להביא ראיה לסברא זו מדברי השערי תשובה (שער ג אות לג) שכתב: לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלוקים הוא (דברים א, יז). הוזהרנו בזה להאמין שלא יקרנו נזק מצד משפט הצדק כאשר לא נכיר בו פנים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים דף ח ע"ב) שלוחי מצוה אינם נזוקים לא בהליכתם ולא בחזירתם. וזהו פירוש "כי המשפט לאלוקים הוא", שלא יבואכם נזק בסבתו, יעו"ש. ובשלוחי מצוה הרי נאמר שבמקום ששכיח היזקא יש לחשוש לסכנה.

- (2) But the Rambam didn't mention any such leniency. Nevertheless, the Bach explains that the din was never meant to be applied if there was a threat to life. He also explains that it could be the rule applies to man-man not man-God rules. That is, on man-man rules the judge must rule even upon danger to his life, but on man-God rules (like mamzerut), there is a mitzvah of tochacha and this does not apply when it is known the people won't accept.

אמנם מדברי הרמב"ם הנ"ל משמע שאפילו במקום סכנה אמיתית נאמרה המצוה, ויעוין בב"ח (חוי"מ שם) שדן בשאלה זו על המהרי"ו, וציין לדברי רש"י בסנהדרין שכותב שלא תגורו לא נאמר כלל בסכנת נפשות, [וכן פסק הב"ח לדינא] אלא שכתב שמדברי המהרי"ו משמע שלא ס"ל כשיטה זו, וכתב שאפשר דמהרי"ו וייל מחלק שהספרי מיירי רק בדינים שבין אדם לחבירו, התם הוא דחייב לשפוט בצדק ואפילו איכא חששא דספק נפשות, ואהא קאי לא תגורו, אבל בעוברי עבירה שבין אדם למקום, דחייבים אנחנו להוכיחם ממצות הוכח תוכיח, יש להקל כיון דאיכא סכנה דגלוי לפנינו שלא יהיו מקבלים, יעו"ש.

ולכאורה יש להביא ראיה לחילוק זה מדברי החינוך (מצוה תטו) שכתב שמצוה זו נוהגת רק בזכרים, כי להם המשפט. וכתב המנחת חינוך שמוזה נלמד שאם קבלו בעלי הדין עליהם קרוב או פסול לדון, שיכולים לסלק עצמם אף לאחר שיודעים האיך הדין נוטה, כיון שלא היו מחוייבים לדון, שאם לא כן למה כתב החינוך שמצוה זו לא נוהגת בנשים, הרי בקבלו עליהם משכחת לה בנשים, יעו"ש. ואם נאמר שמצוה זו נוהגת גם בהוראת איסור והיתר, הרי שמצוה זו נוהגת אף בנשים, שגם מצוות במצוות תוכחה.

That said, the Aruch Hashulchan says that if there is DANGER – even in monetary cases (i.e., man-man), the judge can refrain from judging.

ויעוין עוד בערוך השולחן (חוי"מ שם ס"א) שכתב: ... כתב רבינו הרמ"א דעכשו נהגו שאם הב"ד רואים סכנה בדבר יכולים להסתלק ואפילו בגמר הדין ואפילו דיין קבוע ודווקא כשיש סכנה בדבר אבל אם אין סכנה רק שיהיה לו תרעומות מהאלם אינו יכול להסתלק..., יעו"ש. הרי שפסק שאפילו בדיני ממונות כשיש סכנה יכול שלא להורות.

<Given that parshat shoftim calls for police, it seems that the written Torah itself understands the street – I just need to use that to apply here on lo taguru – fix this accordingly>:

Now, while it may seem that the oral Torah (as demonstrated by the ruling of the Rama, et al., based on the Gem Kid) is somehow more concerned for the personal welfare of the judges than justice being served – nothing could be further from the truth. The rule in the Torah (LO TAGURU) – articulates quite clearly that justice must be served, for surely a society that cannot bring criminals to justice is a society whose days are numbered. That is the ideal as articulated by the written Torah. But it is up to the oral Torah to actualize this ideal in the real world – a world of power plays, mafias, gangs and thugs. And thus the burden to allow justice to reign (mishpat tzedek) does not, cannot, fall upon the judges themselves, but upon the society that values justice. Society must

guarantee the lives of the judges through the arm of law enforcement. The judges are not men of muscle but men of law, of books and thoughts. They must be protected so that they fear not. LO TAGURU – the command to not fear a threat is not, then, a command to the judge “DO NOT FEAR”, it is a command to society to insure that dangers are addressed so that if there is a threat, the judge NEED NOT FEAR. Indeed this seems to be the upshot of the opening verse of parshat Shoftim, in which we are told to maintain “Judges and Police in every city ... that they judge the people righteously (mishpat tzedek).” The police are needed to allow the judges to judge!

דברים פרשת שופטים פרק טז פסוק יח

(יח) שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכֹל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יִקְוֶה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשֹׁבְטֶיךָ וְשֹׁפְטֹו אֶת הָעָם מִשְׁפָּט צָדִיק :

The midrash gives two reasons for judges and police working together – one is that the police should watch/guard the proceedings (so I read the word “hazanim”), and the other is that they should enforce the judgement:

מדרש תנאים לדברים (הופמן) דברים פרשת שופטים פרק טז פסוק יח

שופטים ושטר' שופטים אלו דיינין : ושטר' אלו חזנים : ד"א שופטים אלו דיינין :
ושטר' אלו פורענין :

On this Shabbat Hazon, when we prepare to mourn the loss of the Temple, the loss of the Sanhedrin, the seat of justice, we recall the prophet's message of how we can redeem this loss – only through Justice:

ישעיהו פרק א פסוק כו - כח, כו-כח

(כו) וְאָשִׁיבָה שֹׁפְטֵיךָ כְּבָרָאשְׁנָה וְיִעֲצָיִךָ כְּבִתְחִלָּה אַחֲרַי כִּן יִקְרָא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק קִרְיָה נְאֻמְנָה : (כו)
צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפְדָּה וְשִׁבְיָהּ בְּצִדְקָה :

יהי רצון ושבתי שלום.